

VÄLIRAPORTTI 2

Väliraportti 2 koostuu seuraavista kahdesta palvelukokonaisuudesta: Maankäytön ja ympäristön palvelukokonaisuus sekä Liikenne-palvelukokonaisuus.

MAANKÄYTTÖ, YMPÄRISTÖ JA LIIKENNE

Maankäytön ja ympäristön palvelukokonaisuus koostuu seuraavista maakuntalain 6 §:n mukaisista tehtävistä:

- maakunnan suunnittelu ja maakuntakaavoitus
- kuntien alueidenkäytön suunnittelun ja rakennustoimen järjestämisen edistäminen
- luonnon monimuotoisuuden suojelun edistäminen ja kulttuuriympäristön hoito
- vesihuollon edistäminen ja suunnittelu, vesivarojen käytön ja hoidon sekä tulvariskien hallinnan tehtävät, alueelliset luonnonvaratehtävät ja huolehtiminen ympäristö-, vesihuolto- ja vesistötöiden toteuttamisesta
- vesien ja meren suojelu, vesien ja merenhoidon järjestäminen ja toteuttaminen sekä merialuesuunnittelu
- ympäristötiedon tuottaminen ja ympäristötietouden parantaminen

Liikenne-palvelukokonaisuuden maakuntalain 6 §:n mukaiset tehtävät ovat seuraavat:

- liikennejärjestelmän toimivuus, liikenneturvallisuus, tie ja liikenneolot, alueellinen tienpito, maankäytön yhteistyö sekä toimintaympäristöä koskevien tietojen tuottaminen valtakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitteluun

Maakunta voi lisäksi hoitaa:

- maakunnan ja sen alueen kaikkien kuntien tekemällä sopimuksella maakunnan hoidettavaksi kunnista siirretyt rakennusvalvonnan ja ympäristötoimen järjestämisen tehtävät, joiden hoitamiseen kunnat ovat osoittaneet maakunnalle rahoituksen
- yksityisteitä ja liikkumisen ohjausta koskevia valtionavustustehtäviä
- liikennepalveluiden maakunnallista kehittämistä ja järjestämistä sekä julkisen henkilöliikenteen suunnittelua ja järjestämistä samoin kuin sitä koskevia valtionavustustehtäviä, lukuun ottamatta toimintaa liikennekaaren (/) IV osan 1 luvun 3 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen kunnallisten ja seudullisten viranomaisten toimialueella, näiden alueiden liikenteen suunnittelua ja järjestämistä, sekä raideliikennettä

Maakuntalain (2.3.2017) perusteluissa on avattu palvelukokonaisuuksiin liittyvien tehtävien sisältöä. Kaikkiin tehtäväaloihin liittyy julkisen vallan käyttöä.

MAANKÄYTÖN JA YMPÄRISTÖN PALVELUKOKONAISUUS

PALVELULUPAUKSEMME

”Maakunta on aktiivinen toimija ja asioiden edistäjä; Jalkaudumme asian äärelle”

- Neuvomme ja annamme asiantuntijapalveluja ja lausuntoja nopeasti, asiantuntevasti ja tasapuolisesti
- Tuemme sujuvia maankäytön prosesseja ja menettelyjä koko maakunnassa
- Verkostoidumme ja neuvottelemme asiantuntijafoorumeilla kuntien ja muiden asiakkaiden tarpeiden mukaan

”Keräämme, tuotamme, analysoimme ja jaamme tietoa maakunnastamme”

- Tuotamme ajantasaista ja analysoitua tietoa toimintaympäristöstä, aluerakenteesta ja ympäristön tilasta.
- Jaamme tietoa digitaalisten alustojen kautta palvelemaan maakunnan kehitystä.
- Osallistamme kansalaisia, yrityksiä ja yhteisöjä maakunnan suunnitteluun paikkatietopohjaisia ratkaisuja hyödyntäen.

”Kehitämme hyvinvoivaa ja elinvoimaista maakuntaa ja luomme yhdessä hyvää ja kestävää elinympäristöä”

- Edistämme maakunnan ja kuntien elinvoimaisuutta strategisella maankäytön ja maakunnan suunnittelulla
- Reagoimme maakuntakaavoituksessa nopeasti toimintaympäristön muutoksiin
- Edistämme ympäristötietoisuutta ja sen parantamiseksi tehtävää yhteistyötä
- Tuemme kulttuuriympäristöjen huomioimista ja hyvää hoitoa
- Teemme työtä puhtaan ja monimuotoisen vesi- ja luontoympäristön hyväksi
- Turvaamme hyvän pinta- ja pohjavesien tilan
- Edistämme vapaaehtoista luonnonsuojelua ja luonnonsuojelualueiden käyttöä houkuttelevina luontomatkailun "timantti" kohteina.
- Tuemme luontomatkailun ja luonnon virkistyskäytön palveluja.
- Tuemme vesivarojen hoitoa ja kestävää hyödyntämistä ja kehitämme vesihuoltoa tasapuolisesti ja asiakaslähtöisesti hyvässä yhteistyössä myös naapurimaakuntien kanssa

ASIAKKAAT

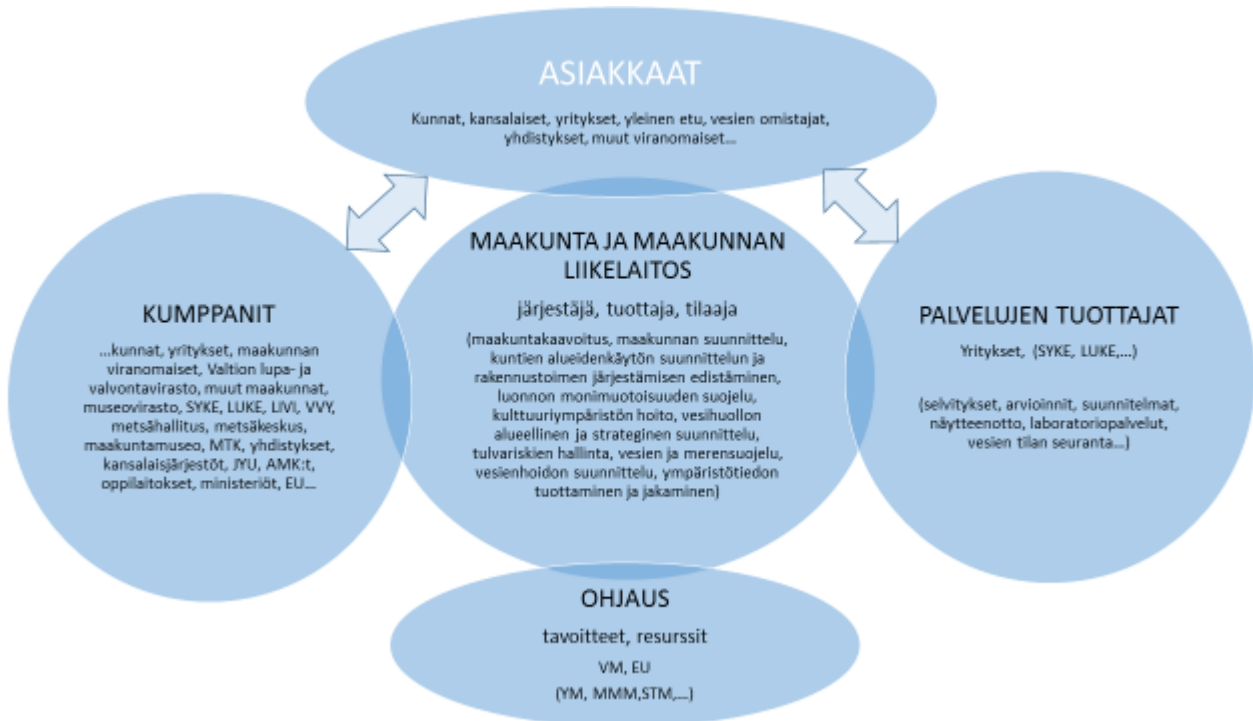
Keskeisiä asiakkaita ovat mm. kunnat, kansalaiset, yritykset, yhdistykset ja viranomaiset. Myös naapurimaakunnat käsitetään asiakkaiksi. Maakunnalla tulee olemaan myös sisäisiä asiakkuuksia. Maankäytön ja ympäristön palvelukokonaisuus palvelee sisäisiä asiakkaita oman toimialansa kuuluvissa tehtävissä, esimerkiksi aluetietopalvelun osalta.

Yleinen etu on myös maakunnan asiakas. Yleisen edun turvaaminen merkitsee yksityistä intressiä laajempien etukysymysten huomioimista. Tällöin haitankärsijä ei ole joku yksityishenkilö tai henkilöryhmä tai jokin tietty omaisuus, vaan kohteena on yleisempi kollektiivinen kokonaisuus, esimerkiksi ympäristö yleensä, maisema, vedenlaatu, kulttuuriympäristö tai elinympäristö.

VÄLIRAPORTTI 2

Alueidenkäyttö, luonnonvarat, liikenne-työryhmä

Henkilöstön tulee olla jatkuvassa vuorovaikutuksessa kuntien maankäyttöön ja ympäristötoimeen, tehdä yhdessä, mennä asiakkaan luo. Lisäksi vuorovaikutuksen mm. valtion viranomaisten kanssa tulee olla tiivistä.

Kuva: Maakunta maankäytön ja ympäristön palvelujen järjestäjänä, tuottajana ja tilaajana. Asiakkuudet, kumppanuudet ja ohjaus.

PALVELUIDEN JÄRJESTÄMINEN JA TUOTTAMINEN

Strategisesti merkittävimpiä ovat maakuntakaavoitukseen, liikennejärjestelmäsuunnitteluun sekä vesienhoitoon ja vesihuoltoon liittyvät tehtävät.

Asiakkaiden palvelemiseen maakunta järjestää, tuottaa ja tilaa palveluita itsenäisenä toimijana hyödyntäen kumppanuuksia sekä ulkoisia palvelun tuottajia. Kumppanuuksia palveluiden tuottamisessa ja järjestämisessä asiakkaille voi maakunnalla olla lukuisia, kuten kunnat, muut viranomaiset, yritykset ja esim. tietojärjestelmien osalta mm. Suomen ympäristökeskus sekä Metsähallitus.

Maakunta voi käyttää ulkoisia palvelun tuottajia eri prosesseissa palvelemaan asiakkaita. Esimerkki tällaisesta toiminnasta voisi olla laajemmat kuntia ja maakuntaa palvelevat selvitykset.

Suorat kontaktit asiakkaisiin on toimiva ratkaisu. Eli mennään asiakkaan luo. Se on vuorovaikutteisempaa ja sosiaalisempaa kuin toimipisteistä käsin työskentely. Digitaalisuus (digitaaliset alustat) on hyvä palautteenanto- ja tiedonvälityskanava.

Elinvoimaisuutta, tiedon kulkua ja kuntien toimintakykyä edistetään yhteistyöryhmissä ja tarjoamalla asiantuntijafoorumeita. Maakunta huolehtii yhteistyöstä keskeisten sidosryhmien kanssa solmimalla yhteistyösopimuksia, esimerkiksi maakunnan ja maakuntamuseon välille voisi laatia yhteistyösopimuksen, jossa mm.

VÄLIRAPORTTI 2

Alueidenkäyttö, luonnonvarat, liikenne-työryhmä

määritetään maakuntamuseon ja maakuntaviraston kulttuuriympäristön hoidon työjako tulevassa maakunnassa.

Ylimaakunnallinen yhteistyö

Maakuntakaavoituksen tarvitsemaa juridista osaamista voidaan hankkia maakuntien välisenä yhteistyönä. Maakuntien välisenä yhteistyönä voidaan tehdä vaikutusten arviointia, selvityksiä ja tutkimuksia.

Osa ELY-keskuksen ympäristöön liittyvistä tehtävistä on keskitetty muille ELY-keskuksille. Näitä ovat vesistö-rakenteet ja laitteet ja niiden kunnossapito (Etelä-Pohjanmaa), patoturvallisuus (Kainuu), vesistö- ja pohjavesiseuranta-asemien ylläpito ja seuranta (Etelä-Pohjanmaa), vesienhoidon koordinointi (Etelä-Pohjanmaa, Uusimaa) ja kalatalous (Pohjois-Savo). Keski-Suomen ELY-keskukselle on keskitetty ympäristökasvatuksen koordinointi. Maakuntien keskinäistä yhteistyötä on järkevää edelleen jatkaa edellä kuvatulta pohjalta.

Olemassa olevat ja toimivat paikkatietoverkostot, jotka toimivat aktiivisesti tiedonvaihtofoorumina ja "ajatushautomona" kannattaa säilyttää tai muodostaa uudenlaisena maakuntaudistuksen yhteydessä.

Yhdyspinnat muihin maakunnan palvelukokonaisuuksiin

Alustavien keskustelujen perusteella yhteistyötä tarvitaan aluekehittämisen ja strategian, kasvupalvelujen sekä maaseudun palvelukokonaisuuksien kanssa. Aluetietopalvelulla on lisäksi selkeä yhtymäpinta maakunnan "tiedolla johtamisen"-prosessiin. Tuleva aluetietopalvelu voi tuottaa tietoa tulevaisuudessa useisiin muihinkin maakunnan prosesseihin, kuten aluekehittämiseen, Sote-palveluihin, palo- ja pelastustoimeen ja varautumiseen.

HENKILÖSTÖ JA MUUT RESURSSIT

Tehtävien osalta keskeistä on niiden tiivis yhteensovitus tulevassa maakuntastrategiassa sovittujen linjauksien toteuttamiseksi. Palvelukokonaisuuden kaikki tehtävät edellyttävät asiantuntijuutta. Asiantuntijuuteen liittyvät myös kuntien ja maakunnan elinvoiman edistämiseen liittyvät neuvonta- ja lakimiespalvelut sekä yhtä kuntaa suuremmat suunnitelmat, selvitykset, tutkimukset ja hankkeet. Aluetietopalveluista saatavat tilannekuvat, analyysit, ennakoinnit jne. ovat asiantuntijuuden keskiössä.

Nykyinen osaaminen on vahvaa. Tunnistettuja osaamisen ja yhteistyön vahvuuksia ovat seuraavat:

- pohjavesiasiat ja -tekniikka
- alueidenkäytön ja kaavoituksen juridinen osaaminen ja resurssit
- kuntien alueidenkäytön suunnittelun ja rakennustoimen edistämisen osaaminen ja hyvät käytännöt
- strateginen maakuntakaavoitus
- ympäristökasvatus
- paikkatieto-osaaminen
- alueidenkäytön ja liikenteen suunnittelun yhteistyö
- kulttuuriympäristöyhteistyö
- EU-ympäristöhankeosaaminen

Maakunnan ja kuntien toimintakyvyn turvaamiseksi on tärkeää turvata riittävät maankäyttö- ja ympäristösektorin asiantuntijaresurssit. Lähtökohtana on, että maankäyttö ja ympäristö - palvelukokonaisuuden asiantuntijat ovat mukana oman vahvuusalueensa lisäksi myös muissa tehtäväkokonaisuuden vaatimissa tehtävissä.

VÄLIRAPORTTI 2

Alueidenkäyttö, luonnonvarat, liikenne-työryhmä

Lisää osaamisresurssia tarvitaan aluetietopalveluihin, erityisesti paikkatieto-osaamiseen, turvaamaan laaja-alaisen palvelukokonaisuuden. Haasteena on osaamisen laajentaminen maakunnan sisällä sekä tietoisuuden lisääminen asiakasyhdyspinnalla. Avoimen datan tärkeys korostuu kunta-maakunta-valtio yhdyspinoilla ja esimerkiksi kumppanuus Suomen ympäristökeskuksen kanssa on erittäin tärkeä tietojärjestelmien ja -aineistojen käytettävyyden kannalta. Tässä maakuntien välisellä yhteistyöllä saadaan vaikuttavuutta. La-kiosaamista tarvitaan maakuntakaavoituksessa sekä kuntien elinvoimaisuuden tukemisessa. Myös hankintaosaamista on syytä vahvistaa ja varmistaa hyvä hankeosaaminen.

VAIKUTTAVUUS

Yhteiset strategiset tavoitteet kilpailukyyn ja elinvoimaisuuden tukena:

Maankäyttö- ja ympäristöpalveluiden vaikuttavuus perustuu yhdessä luotuihin maakunnallisiin strategisiin linjauksiin. Vahvistamme maakunnan kilpailu- ja toimintakykyä osallistumalla kansainvälisiin hankkeisiin. Maakunnan toimijoiden käyttöön tehokkaasti kanavoitu EU- ja kansallinen rahoitus lisää kuntien ja maakunnan elinvoimaa sekä kilpailukykyä.

Maankäytön ja ympäristön palvelukokonaisuus limittyy tiiviisti maakunnan strategiseen suunnitteluun, kasvupalveluihin, ennakointiin ja aluekehittämiseen ja kykenee toimimaan asialähtöisesti ja joustavasti. Maakunnassa palvelukokonaisuuden yhteys mm. aluekehityksen ja maaseudun palvelukokonaisuuksiin vahvistuu. Maankäyttöön liittyvien tehtävien yhteensovituksella varmistetaan maakuntastrategiassa esitettyjen tavoitteiden saavuttaminen. Maakunnan suunnitteluun liittyvällä laajapohjaisella vaikutusten arvioinnilla varmistetaan ekologisten, sosiaalisten ja taloudellisten tekijöiden huomioiminen ja parannetaan suunnitelmien tasoa. Maankäytön suunnitteluun liittyvän kuntien kehittämiskeskustelun merkitys vahvistuu.

Aktiivinen ja asiantunteva edistäminen ja sujuvat palvelut:

Palvelut jalkautuvat asian äärelle koko maakunnan toiminta-alueella ja verkostoituvat mm. asiantuntijafoorumien avulla ja yhteistyöryhmissä. Suunnittelun tavoitteista on yhteisymmärrys ja yhteistyömenettelyt ovat toimivia. Sujuva asioiden käsittely on olennainen osa maakunnan elinvoimaisuuden edistämistehtävän sisältöä. Alueidenkäytön ja ympäristönhoidon prosessit ovat sujuvia ja laadukkaita ja tuottavat juridisesti kestävästä lopputuloksesta. Hyvän ennakoivan yhteistyön ansiosta kuntien kaavoista annettava lausuntoaika on 2 vk ja maakunta saa tarvittavat lausunnot valtionvirastolta nopeasti. Lausunnot ovat laajapohjaisesti ja ennakoiden valmisteluja ja niiden merkitys on tärkeä. Maakunnalla on muutoksenhakuoikeus tarvittaessa tehtäviensä puitteissa.

Aluetietopalvelut toiminnan ja kehittämisen mahdollistajina:

Aluetietopalvelut mahdollistavat maakunnan tilannekuvan luomisen, ovat apuna ennakoinnissa ja tarjoavat työkalun aluekehitykselle. Tieto on laaja-alaisesti käytössä ja sen avulla päätöksenteko on laadukkaampaa. Vuorovaikutteisella suunnittelulla varmistetaan sidosryhmien ja kansalaisten osallistuminen. Ulkoiset asiakkaat saavat helposti ja kattavasti tietoa oman toiminnan kehittämiseen ja tarpeisiin. Tietämys ympäristön ja alueen tilasta ja tilaan vaikuttavista tekijöistä, toimenpiteistä ja niiden vaikuttavuudesta paranee. Elinvoimaisen maakunnan tilan mittareita voidaan kehittää maakuntalähtöisesti ja ne saadaan yhteiseen käyttöön yhteismitallisesti, voidaan luoda pitkiä aikasarjoja seurannan, suunnittelun ja ennakkoinnin tueksi.

Vaikuttavuuden mittarit:

Kilpailukyyn ja elinvoiman edistäminen:

Elinvoimaisuuden ja hyvinvoinnin mittareita voidaan kehittää ja hyödyntää jo olemassa olevia tietoja: esim. vesihuollon toimintavarmuuden, vesien ja luonnon tilan, ympäristön, aluerakenteen ja yhdyskuntarakenteen tilan kehittyminen, hyvinvointiin liittyvät mittarit, kulttuuriympäristön tilan ja muuttujien mittarit, elinkeinotoiminnan kehittämiseen sekä tuottavuuden kasvuun ja resurssivirtoihin liittyvät mittarit.

VÄLIRAPORTTI 2
Alueidenkäyttö, luonnonvarat, liikenne-työryhmä

Elinympäristön tilaa parantavien hankkeiden ja toimenpiteiden määrä. Myönnettyjen EU- ja kansallisten tukien määrä, kohdentuminen, käyttöaste ja vaikuttavuus.

Palvelujen sujuvuus ja laatu:

Asiakastyytyväisyys, palaute palvelujen käyttäjiltä sekä palveluiden käyttäjämäärät. Ulkoiset ja sisäiset asiakkaat ja asiakkuudet. Osallisten aktiivisuus: Paikkatietopohjaisten kyselyjen vastausmäärät sekä kattavuus ja edustavuus. Lausuntojen käsittelyaika ja lausuntojen vaikuttavuus. Kaavoja koskevan ja maakunnan oman muutoksenhaun läpimeno oikeusasteissa.

MAHDOLLISUUDET JA RISKIT

Maakunnan identiteettiä vahvistavat sen edustavat luonto- ja kulttuuriympäristökohteet. Verkottuen, jalkautuen ja aluetietopalveluja hyödyntäen maankäyttö- ja ympäristö -palvelukokonaisuudella on hyvät mahdollisuudet vahvistaa maakunnan identiteettiä, aluerakennetta ja saavutettavuutta ja samalla tukea bio-, digi- ja osaamistalouden kestävää kasvua.

Mikäli maakunta ei osoita talousarviossa riittävää panostusta maankäytön ja ympäristön palvelukokonaisuuden resursoimiseen tai ei huomioi palvelukokonaisuuden strategista merkitystä, maakunnan keskeisten identiteettitekijöiden vahvistaminen ei toteudu ja tällä on heikentävä vaikutus maakunnan kilpailukykyyn.

MAHDOLLISUUDET	RISKIT
<p>Strategiset linjaukset ja rahoitus: Maakunta osaa hyödyntää tehokkaasti EU- ja kansalliset rahoitusmahdollisuudet ja on ennakoitunut tukien maksimaalisen kanavoitumisen maakunnan elinvoimaisuuden parantamiseen strategisissa linjauksissaan. Maakunnan taloudellisen tuen kytkeminen kuntien strategisen maankäytön suunnittelun asiantuntijaneuvontaan ja muuhun maakunnan tehtäviin kuuluvaan edistämiseen tuottaa hyvät mahdollisuudet edistää vesien tilaa, vesihuoltoa, ympäristötietoisuutta, luonnon monimuotoisuutta sekä rakennusperinnön ja maisemien hoitoa.</p> <p>Prosessien sujuvuus: Organisaatio on järjestäytynyt tehokkaasti, prosessit on määritelty ja ne ovat toimivia. Tehokkailla ennakkoneuvotteluilla ja vuorovaikutuksella pystytään sujuvoittamaan asioiden edistymistä ja lyhentämään mm. annettavien ja pyydettyjen lausuntojen valmistelu-aikaa.</p> <p>Palvelujen laatu: Maakunnalla on käytössään laajapohjainen asiantuntemus ja asiakokonaisuuksien synergiaedut (aluekehittäminen, rahoitusinstrumentit, kasvupalvelut, aluetieto, alueidenkäyttö, liikenne, luonnon-suojelu ja hoito, vesienhoito, vesihuolto, ympäristöterveys). Näiden avulla varmistetaan asiakkaiden</p>	<p>Strategiset linjaukset ja rahoitus: EU- ja kansallista rahoitusta ei pystytä kanavoimaan maakuntaan strategisten linjausten puuttuessa, hankeosaamiseen ei panosteta. Maakunta on EU-rahoittaja eikä pysty samanaikaisesti toteuttamaan EU-hankkeita: EU-rahoitus kanavoituu muutamalle isolle vakavaraiselle toimijalle (pienien toimijoiden likviditeettikapeikot). Poliittiset tavoitteet ovat ristiriidassa yleisen edun kanssa. Pysyvätkö ympäristöasiat ja ekologinen kestävyys tärkeinä myös maakuntahallinnossa?</p> <p>Prosessien sujuvuus: Henkilöstön muutosvastarinta tai organisaation pitäytyminen vanhoissa tehtäväsäällöissä ja toimintamalleissa. Asioita pyöritellään edestakaisin laajassa maakuntavirastossa ja yhteistyö valtion lupa- ja valvontaviraston kanssa ontuu. Tieto ei liiku kunta-maakunta-valtio -akselilla.</p> <p>Palvelujen laatu: Resurssien niukkeneminen ja tehtävien ja niihin liittyvän asiantuntemuksen eriytyminen eri organisaatioihin hidastaa asioiden käsittelyä. Vajaa asiantuntijaresurssointi ja osajakato.</p>

VÄLIRAPORTTI 2
Alueidenkäyttö, luonnonvarat, liikenne-työryhmä

tehokkaampi palvelu maakunnan tehtävien puitteissa.
Maakunta järjestää mm. tietojärjestelmien ja aineistojen koulutusta sidosryhmille.

Aluetietopalvelut ja tiedolla johtaminen:

Aluetietopalvelujen tietopohja laajenee ja on ajantasainen ja se palvelee maakunnan suunnittelua, ennakkointia ja päätöksentekoa entistä paremmin. Aluetietopalvelu voi tuottaa mm. Sote-palveluille tietoa toimintaympäristöstä.
Nykyisten tietojärjestelmäpohjien yhdistämisestä saadaan kustannussäästöjä.
Maakunta pystyy määrittelemään alueen tilan seurantaan soveltuvat mittarit. Aluetietopalvelujen avulla kansalaisten osallistaminen laajenee.

Yhteistyö ja yhdyspinnat:

Elinvoimaisuutta, tiedon kulkua ja kuntien toimintakykyä edistetään yhteistyöryhmissä ja tarjoamalla asiantuntijafoorumeita. Maakunta huolehtii yhteistyöstä keskeisten sidosryhmien kanssa solmimalla yhteistyösopimuksia.
Maakunnat voivat tehdä mm. järjestelmien tai laajempien selvitysten yhteishankintoja ja niihin liittyvää kilpailutusta keskitetysti. Osaamista ja ylimaakunnallista asioiden hoitoa voidaan keskittää yhteen vastuumaakuntaan.

Jos palveluja ulkoistetaan, riittävää osaamista syntyy markkinoille viiveellä tai ei synny lainkaan. Hankintaosaamisen puute. Budjetointiosaamisen puute: ostopalveluihin ei resursoida.
Menetetään keskitetyssä asiakasneuvonnassa saavutetut edut: valtakunnalliset ympäristöasioiden ja liikenteen asiakaspalvelukeskukset ovat hoitaneet yleistä asiakasneuvontaa ja tehostaneet asiantuntijatyötä.
Muutoksenhaku- ja lausumisoikeuden puuttuminen vaarantaa kuntien tasavertaisuuden, maakunnan edun tai yleisen edun.

Aluetietopalvelut ja tiedolla johtaminen:

Vajaa tieto-osaaminen. Tietojen "siiloutuminen" maakunnassa ja valtakunnan tasolla, toimimattomat yhdyspinnat, tiedonsiirron maksullisuus. Tietojärjestelmien toimimattomuus.
Tietojärjestelmien valtakunnalliseen kehittämistyöhön järjestelmien ylläpidossa ja kehittämisessä ei panosteta.

Yhteistyö ja yhdyspinnat:

Maakuntien välisen yhteistyön puute heikentää kaikkien maakuntien kilpailukykyä ja nostaa kustannuksia, esim. järjestelmä- ja aineistohankinnat, ylimaakunnalliset tehtävät, kuten vesihuollon ja vesien hoidon alueellinen kehittäminen.

TALOUS

Palvelukokonaisuuden kustannukset muodostuvat pääosin palkoista, osin myös ostopalveluista. Talouden pelivaraa ja kustannustehokkuutta on mahdollista kasvattaa pitämällä kiinni maakuntastrategian valinnoista. Panos – tuotos –ajattelumalli...

Maakunnalla on mahdollisuus hyödyntää EU- ja kansallista rahoitusta tukemaan palvelukokonaisuuden vaikuttavuutta.

Maakunnan budjetissa tulee varata resurssit kuntien ja maakunnan elinvoimaa edistäviin toimiin.

Asiakasmaksut eivät ole ainakaan tässä vaiheessa realismia, koska on kyse julkisista palveluista.

LIIKENNE-PALVELUKOKONAISUUS

Liikenne-palvelukokonaisuuden käsittely on kesken, koska valtakunnan tason ratkaisut ovat viivästyneet.

Lähtökohtia (mm. maakuntalakiluonnos 3/2017):

- ELY-L henkilöstö siirretään pääsääntöisesti maakuntien palvelukseen. Toimintamenot 100 % maakuntien yleiskatteellisesta rahoituksesta.
- Tehtyjä keskityksiä ei pureta (tn. 9/4/1 -aluejako). Keskittämisten raameista säädetään maantielaisissa. LVM:n hallinnonala valmistelee ehdotuksen, josta maakunnat sopivat keskenään.
- Joukkoliikennetehtävistä, yksityistie- ja liikkumisenohjausta koskevista avustustehtävistä rahoitetaan yleiskatteellisella rahoituksella. ”Nykyinen substanssiraha muuttuu yleiskatteelliseksi.”
- Tienpito Tieverkon omistus ja rahoitus säilyy valtiolla (LVM:n erillisrahoitus).
  - Maakunta hoitaa alueellisen tienpidon tehtävää ns. päämies (valtio/Livi) – agentti (maakunta)-sopimuksen perusteella. Sopimuksen korostanee tieverkon taloudellista ja pitkäjänteistä asiakastarpeisiin perustuvaa tienpitoa.

PALVELULUPAUS

- Mahdollistetaan sujuva ja turvallinen liikkuminen ja kuljetukset.
- Alueen hyvä sisäinen ja ulkoinen saavutettavuus edistää alueen elinvoimaisuutta.
- Kaikkia tehtävälueen tehtäviä tehdään laajassa sidosryhmäyhteistyössä.

ASIAKKAAT

- Liikennejärjestelmän asiakkaita ovat kaikki eri tavoin ja eri syistä liikennejärjestelmää käyttävät.
- Asiakastarpeet toiminnan keskeisin lähtökohta.
- Asiakaspalvelun tärkeys ymmärretään, vaikka vain pieni osa asiakkaista odottaa tai tarvitsee henkilökohtaista asiointipalvelua. Asiointipalvelussa nähdään tärkeänä tienpitäjän kiinteistön-omistajarooli (naapurin kuulemiset, kaavalausunnot yms).
- Asiakaspalvelu, palaute ja aloiteasioissa valtakunnallinen ratkaisu (vrt. nykyinen asiakaspalvelukeskus).

HENKILÖSTÖ JA MUUT RESURSSIT

- Henkilöstön osaamisessa korostuu mm. liikennejärjestelmän kokonaisuuden hallinta, vaikutusten hallinta, hankintaosaaminen sekä tilaajalta (järjestäjä) vaadittava tienpidon tekninen osaaminen.
  - Vajavaisia resursseja voidaan jossain määrin hankkia myös ostopalveluna nykykäytännön mukaan.

VÄLIRAPORTTI 2
Alueidenkäyttö, luonnonvarat, liikenne-työryhmä

- Tieto (kerääminen, hallinta, analysointi, jalostaminen, hyödyntäminen) keskeinen kyvykkyys -> toimivat tietojärjestelmät toiminnan perusedellytys.
- Kalusto ja laitteet pitkälti normaalia toimistotekniikkaa.

PALVELUIDEN JÄRJESTÄMINEN JA TUOTTAMINEN

- Maakunnan oma toiminta on palvelun järjestämistä. Maakunta ei tuota palveluita. Ehdoton edellytys laadukkaiden ja taloudellisten palveluiden hankkimiselle on, että henkilöstöllä on riittävää liikennejärjestelmä-, hankinta- ja liikenne- sekä tieteknistä osaamista. Palvelut hankitaan kumppaneilta (suunnittelurytykset, urakoitsijat jne..).

VAIKUTTAVUUS

- Maakunnan liikennejärjestelmätyössä luodaan yhteinen näkemys tarpeista, sovitaan eri osapuolten rooleista ja sitoutetaan osapuolet toimintaan.
- Tienpidossa vakiintuneet mittarit (tieverkon kunto, erilaiset asiakastytyväisyysmittaukset, toimintaa kuvaavat innovaatiomittaukset).
- Asiakkaiden odotusten ja resursseista johtuvan palvelutason on välillä suurehko pysyväisluonteinen ero.
- Jatkossa koko liikennejärjestelmätason vaikuttavuushaasteina mm. korjausvelan poistaminen/vähentäminen, hyvä saavutettavuus, ympäristövaikutusten hallinta (mm. tiukat päästöta-voitteet).
- Keski-Suomelle luonteenomaista mm. maakunnan keskeinen sijainti ja valtakunnallisten kuljetusten kauttakulku, metsätalouden asiakastarpeet, saavutettavuus Helsingin seudulta ja ulkomailta.

TALOUS JA RISKIT

- Kustannukset pääosin palveluiden ostoja valtion erillisrahoituksella.
- Mahdolliset asiakasmaksut eivät ole maakuntakohtaisesti ratkaistavissa (esim. tienkäyttömaksu).
- Toiminnalla vahva kytkentä talouteen laajemmin: liikenteen ulkoiskustannukset, aluetalous, logistiikkakustannukset
  - ”Lyhytaikaisen asiakastytyväisyyden liiallinen korostuminen pitkäjänteisen väyläomaisuuden hallinnan (=pitkäaikainen asiakastytyväisyys) kustannuksella.”